



Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES
[JULIANE KOKOTT] SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 25. jūlijā¹

Lieta C-265/17 P

**Eiropas Komisija
pret**

United Parcel Service, Inc.

Apelācija – Konkurence – Uzņēmumu apvienošanās kontrole – Tiesības uz aizstāvību – Tiesības tikt uzklausītam – Iespēja paust nostāju – Ekonometriskā analīze – Cenu koncentrācijas modelis – Būtiskas cenu koncentrācijas modeļa izmaiņas administratīvās procedūras laikā – Starptautisko sīkpacku eksprespiegādes pakalpojumu tirgus EEZ – Regulas (EK) Nr. 139/2004 18. pants – Regulas (EK) Nr. 802/2004 13. un 17. pants

I. Ievads

1. Uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrām, kuras Eiropas Komisija risina kā konkurences iestāde, bieži ir raksturīga milzīga aplūkojamo saimniecisko saišu sarežģītība. Lai novērtētu, vai iecerētā uzņēmumu apvienošanās būtiski kaitētu efektīvai konkurencei, reizēm ir jāveic sarežģītas prognozes par sagaidāmo tirgus attīstību. Attiecīgos gadījumos Komisija šim nolūkam izmanto ekonometriskos modeļus. Tieši uz šādu modeli tā balstījās arī izskatāmajā lietā, lai aizliegtu *United Parcel Service Inc. (UPS)* iegādāties sūtījumu piegādes uzņēmumu *TNT Express N.V. (TNT)*.

2. Tagad Komisija un *UPS* strīdas par to, kādas procedūras garantijas konkurences iestādei jāievēro, izmantojot šādu ekonometrisko analīzi. Konkrēti tas skar jautājumu, vai Komisija administratīvās procedūras laikā drīkstēja būtiski izmainīt tās izvēlēto ekonometrisko modeli – tā saukto cenu koncentrācijas modeli –, neinformējot par to *UPS* un nedodot uzņēmumam iespēju paust savu nostāju.

3. Pirmajā instancē *UPS* prasība tika apmierināta. Komisijas 2013. gada 30. janvāra lēmumu, ar ko tika aizliegta ierosinātā apvienošanās² (turpmāk tekstā arī – “apstrīdētais lēmums”), Vispārējā Tiesa ar 2017. gada 7. marta spriedumu³ (turpmāk tekstā arī – “pārsūdzētais spriedums”) atcēla *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpuma dēļ. Savukārt Komisija par to ir iesniegusi šo apelācijas sūdzību.

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

² 2013. gada 30. janvāra Lēmums, ar ko koncentrāciju atzīst par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un EEZ līguma darbību (Lieta COMP/M.6570 – *UPS/TNT Express*), izziņots ar dokumenta numuru C(2013) 431 *final* un apkopots OV 2014, C 137, 8. lpp.

³ Spriedums, 2017. gada 7. marts, *United Parcel Service/Komisija* (T-194/13, EU:T:2017:144).

4. Lai apelācijas sūdzību apmierinātu, tagad svarīgi ir noskaidrot, cik lielā mērā uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrā ir jāņem vērā uzņēmumu tiesības uz aizstāvību. Vai tiesības uz aizstāvību nosaka pienākumu informēt šos uzņēmumus par būtiskām ekonometriskā modeļa izmaiņām administratīvās procedūras laikā un tos uz klausīt, pirms tiek pieņemts apvienošanās aizliegums?

5. Izskatāmā lieta vēlreiz uzskatāmi parāda, ar kādiem izaicinājumiem ir jāsaskaras konkurences iestādēm, ja ekonomiskā analīze ir jāveic saskaņā ar tiesiskajām prasībām. Neatkarīgi no tā, kā Tiesa izlems šo lietu, tās spriedums pārsniegs konkrētās lietas robežas un turpmāk būs par orientieri Komisijas administratīvajā praksē saistībā ar sarežģītām uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrām, kā arī par orientieri valstu konkurences iestādēm un tiesām, kuras uzņēmumu apvienošanās kontroles jautājumos bieži ļoti strikti ievēro Savienības mērogā piemērojamos standartus.

II. Atbilstošās tiesiskās normas

6. Šajā lietā atbilstošās tiesību normas primāro tiesību līmenī ir Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pants un sekundāro tiesību līmenī – EK Apvienošanās regulas⁴ (Apvienošanās regula) 18. pants. Līdztekus jānorāda uz Apvienošanās regulas Īstenošanas regulu⁵ (Īstenošanas regula), it īpaši uz tās 13. un 17. pantu.

A. Apvienošanās regula

7. Apvienošanās regulas 18. pants ir veltīts “Pušu un trešo personu uz klausīšanai” un izvilcuma veidā tajā ir paredzēts šādi:

“1. Pirms jebkāda lēmuma pieņemšanas, kas paredzēts ar 6. panta 3. punktu, 7. panta 3. punktu, 8. panta 2. līdz 6. punktu, un 14. un 15. pantu, Komisija dod iespēju personām, uzņēmumiem un attiecīgo uzņēmumu asociācijām, jebkurā procedūras stadijā līdz apspriedei ar Padomdevēju komiteju, paust savus uzskatus par iebildumiem pret šo lēmumu.

2. [..]

3. Komisija savu lēmumu balsta vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm bija iespēja komentēt. Izskatot lietu, pilnībā jārespektē attiecīgo pušu aizstāvības tiesības. Attiecīgā lieta ir atvērta vismaz jaunajiem dalībniekiem, kas tieši iesaistīti, saskaņā ar likumīgajām uzņēmumu interesēm savu uzņēmējdarbības noslēpumu aizsargāšanai.

4. [..]”

B. Īstenošanas regula

8. Īstenošanas regulas IV nodaļā, kurai dots nosaukums “Tiesības tikt uz klausītam; uz klausīšana”, ir ietverts šāds 13. panta 2. punkts:

“Komisija rakstveidā dara zināmus paziņojošajām pusēm savus iebildumus.

Kad Komisija paziņo par iebildumiem, tā nosaka termiņu, kurā paziņojošās puses var rakstveidā sniegt Komisijai savas atsauksmes.

⁴ Padomes Regula (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV 2004, L 24, 1. lpp.).

⁵ Komisijas Regula (EK) Nr. 802/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV 2004, L 133, 1. lpp.).

[..]”

9. Visbeidzot, Īstenošanas regulas V nodaļā par “Lietas materiālu pieejamību un rīcību ar konfidenciālu informāciju” ir ietverts 17. pants, kurā ir noteikts:

“1. Pēc attiecīga lūguma Komisija nodrošina lietas materiālu pieejamību pusēm, kurām tā ir adresējusi iebildumus, lai šādi dotu tām iespēju izmantot tiesības uz aizstāvību. Pieejamību nodrošina pēc iebildumu paziņošanas.

2. [..]

3. Tiesības uz lietas materiālu pieejamību neattiecas uz konfidenciālu informāciju vai uz Komisijas vai dalībvalstu kompetento iestāžu iekšējiem dokumentiem. [..]

4. [..]”

III. Tiesvedības rašanās fakti

10. *UPS* un *TNT* pasaules mērogā darbojas specializēto pārvadājumu un loģistikas pakalpojumu jomā. Eiropas Ekonomikas zonā tās darbojas starptautisko sīkpaku eksprespiegādes pakalpojumu jomā.

A. Administratīvā procedūra

11. 2012. gada 15. jūnijā *UPS* saskaņā ar Apvienošanās regulu un Īstenošanas regulu informēja Eiropas Komisiju par savu ieceri iegādāties *TNT*.

12. Ar apstrīdēto lēmumu Komisija 2013. gada 30. janvārī atzina iegādi par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līgumu, jo tā piecpadsmit dalībvalstīs starptautisko sīkpaku eksprespiegādes tirgū EEZ ietvaros būtiski kaitētu efektīvai konkurencei.

13. Apstrīdētā lēmuma pamatā esošā Komisijas prognoze par sagaidāmo nelabvēlīgo konkurences attīstību attiecīgajos tirgos galvenokārt balstījās uz ekonometrisko analīzi, izmantojot cenu koncentrācijas modeli. Tomēr atbilstoši Vispārējās tiesas secinājumiem cenu koncentrācijas modeļa, ko galu galā izmantoja Komisija, pamatā esošais mainīgais (tā sauktais “diskrēts mainīgais” vai attiecīgi “nepārtraukts mainīgais”) būtiski atšķīrās no tā, kas administratīvās procedūras laikā bija *UPS* apsvērumu priekšmets⁶. Kā Vispārējā tiesa tālāk secina, Komisija nedeva *UPS* iespēju administratīvajā procedūrā izteikt savus apsvērumus par cenu koncentrācijas modeli veiktajām būtiskajām izmaiņām⁷.

B. Tiesvedība pirmajā instancē

14. 2013. gada 5. aprīlī *UPS* Vispārējā tiesā cēla prasību par apstrīdēto lēmumu. Vispārējās tiesas ceturtās palātas priekšsēdētājs 2013. gada 21. oktobrī ļāva *FedEx Corp.* (*FedEx*) iestāties pirmās instances tiesvedībā Komisijas prasījumu atbalstam.

15. Vispārējā tiesa ar 2017. gada 7. marta spriedumu, kas tagad ir pārsūdzēts, atcēla apstrīdēto Komisijas lēmumu un piesprieda Komisijai segt savus un atlīdzināt *UPS* tiesāšanās izdevumus, nosakot, ka *FedEx* savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

⁶ Pārsūdzētā sprieduma 205.–208. punkts.

⁷ Pārsūdzētā sprieduma 203.–208. punkts.

16. Apstrīdētā lēmuma atcelšana balstījās tikai un vienīgi uz apstākli, ka Komisija neesot paziņojusi *UPS* tās izmantotā cenu koncentrācijas modeļa galīgo redakciju⁸, lai gan tā jau 2012. gada 21. novembrī, t.i., vairāk nekā divus mēnešus pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, bija izvēlējusies šo galīgo redakciju⁹, kas vērā ņemami atšķīrās no sākotnējās redakcijas¹⁰. Tajā Vispārējā tiesa saskatīja *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpumu¹¹.

IV. Tiesvedība Tiesā

17. Komisija ar 2017. gada 16. maija procesuālo rakstu ir iesniegusi apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2017. gada 7. marta spriedumu. Komisija ir pieprasījusi:

- atcelt spriedumu;
- nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai un
- atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.

18. Savukārt *UPS* ir pieprasījusi:

- atzīt apelācijas sūdzību par daļēji nepieņemamu vai neefektīvu;
- noraidīt apelācijas sūdzību, ciktāl tā ir pieņemama un efektīva, un pakārtoti izlemt lietu, atstājot spēkā pārsūdzētā sprieduma rezolutīvo daļu, aizstājot sprieduma pamatojumu, kā arī
- piespriest Komisijai, kā arī ikvienai personai, kas iestājusies lietā, atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saistībā ar apelācijas tiesvedību un tiesvedību pirmajā instancē.

19. Tiesā par Komisijas apelācijas sūdzību tika iesniegti rakstveida apsvērumi. *FedEx* nepiedalījās apelācijas tiesvedībā.

V. Vērtējums

20. Vispirms ir jāprecizē, ka izskatāmās apelācijas tiesvedības priekšmets nav ne ekonometriskās analīzes izmantošanas lietderība, ne cenu koncentrācijas modeļa, ko Komisija izmanto šai analīzei, saturiskā pareizība. Tātad, ja lietas dalībnieki savos procesuālajos rakstos fragmentāri ieslīgst diskusijā par to, vai Komisija no ekonometrijas viedokļa ir rīkojusies *lege artis*, tas nesniedz redzamu pievienoto vērtību izskatāmās lietas atrisināšanai.

21. Līdz ar to es turpmākā gaitā vairs neiedziļināšos šajā aspektā un tā vietā aplūkošu vienīgi procesuālās garantijas saistībā ar ekonometriskās analīzes izmantošanu apvienošanās kontrolē, kā tā izskatāmajā lietā tiek izvirzīta kā attiecīgās problēmas piemērs.

⁸ Pārsūdzētā sprieduma 203. un 208. punkts.

⁹ Pārsūdzētā sprieduma 202. un 220. punkts.

¹⁰ Pārsūdzētā sprieduma 205.–208. punkts.

¹¹ Pārsūdzētā sprieduma 210. un 221. punkts.

A. Procesuālie ievadjautājumi

22. Savā atbildes rakstā uz apelāciju *UPS* izvirza trīs procesuālus ievadjautājumus, kas, pēc tās domām, pamatotu Komisijas apelācijas sūdzības atzīšanu daļēji par nepieņemamu, daļēji par neefektīvu (franču valodā – “inopérant”), un katrā ziņā pamatotu lietas galīgu izlemšanu, nenodot to atpakaļ Vispārējai tiesai.

23. Pirmkārt, *UPS* apgalvo, ka Komisija gribot panākt, lai Tiesa no jauna vērtētu faktus, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru apelācijas tiesvedībā nav pieņemami, ja vien nav notikusi fakts vai pierādījumu sagrozišana¹².

24. Šis *UPS* izvirzītais arguments nepārlicina. Proti, Komisija izskatāmajā lietā nekādā ziņā neaprobežojas vien ar to, lai apšaubītu Vispārējās tiesas sniegto faktu un pierādījumu vērtējumu. Gluži pretēji, Komisija izvirza īstu tiesību jautājumu, proti, jautājumu par uzņēmumu tiesību uz aizstāvību apjomu Savienības mēroga uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrā. Šajā kontekstā Komisija it īpaši aktualizē problēmu saistībā ar Vispārējās tiesas veikto faktu juridisko kvalifikāciju – principā jautājums ir par to, vai Vispārējā tiesa no *UPS* neuzklausiņas par galīgo cenu koncentrācijas modeli juridiski pareizi varēja izdarīt secinājumu par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Šo jautājumu Tiesa kā apelācijas instance var izskatīt, un tas tai ir jāizskata¹³.

25. Otrkārt, *UPS* apgalvo, ka izskatāmajā lietā Komisija tikai atkārtojot savus argumentus, ko tā ir norādījusi tiesvedībā pirmajā instancē, kas apelācijas instancē arī esot nepieņemami.

26. Tomēr arī šo *UPS* iebildumu nevar pieņemt. Tas tādēļ, ka Tiesa atkārtoti ir lēmusi, ka apelācijas process daļēji zaudētu savu jēgu, ja lietas dalībnieks otrajā instancē nevarētu balstīties uz pirmajā instancē jau izvirzītiem argumentiem¹⁴. Tā gan ir taisnība, ka no apelācijas sūdzības iesniedzējas šajā kontekstā var prasīt, lai tā konkrēti norāda uz strīdīgiem jautājumiem, kas izriet no tiesvedībā pirmajā instancē pieņemtā sprieduma¹⁵. Tomēr tieši to Komisija dara savā apelācijas sūdzībā, lai arī ne īpaši strukturētā veidā. Komisija Vispārējai tiesai galvenokārt pārmet, ka tā nepietiekami ir izvērtējusi tās pirmajā instancē izvirzītos argumentus un turklāt nav ņēmusi vērā tiesisko situāciju tiesību uz aizstāvību jomā. Šādi iebildumi apelācijas tiesvedībā katrā ziņā ir pieņemami.

27. Treškārt, *UPS* uzskata, ka Komisijas apelācijas sūdzība esot neefektīva, jo apstrīdētais lēmums esot atceļams vēl arī citu iemeslu dēļ, ne tikai saistībā ar Vispārējās tiesas identificēto tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. It īpaši *UPS* norāda uz virkni trūkumu pamatojumā, kas, pēc tās domām, ir raksturīgi apstrīdētajam lēmumam.

12 Spriedumi, 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann un Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 29. punkts), 2009. gada 16. jūlijs, *Komisija/Schneider Electric* (C-440/07 P, EU:C:2009:459, 103. un 104. punkts), un 2012. gada 26. jūnijs, *Polija/Komisija* (C-335/09 P, EU:C:2012:385, 83. un 84. punkts).

13 Šajā ziņā spriedumi, 1997. gada 15. maijs, *Siemens/Komisija* (C-278/95 P, EU:C:1997:240, 44. un 45. punkts), 2014. gada 11. septembris, *MasterCard u.c./Komisija* (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 60. punkts), un 2017. gada 4. aprīlis, *Ombuds/Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 53. un 54. punkts).

14 Spriedumi, 2006. gada 12. septembris, *Reynolds Tobacco u.c./Komisija* (C-131/03 P, EU:C:2006:541, 51. punkts), 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami u.c./Parlaments un Padome* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 47. punkts), un 2017. gada 19. janvāris, *Komisija/Total un Elf Aquitaine* (C-351/15 P, EU:C:2017:27, 31. punkts).

15 Spriedumi, 2000. gada 13. jūlijs, *Salzgitter/Komisija* (C-210/98 P, EU:C:2000:397, 43. punkts), 2007. gada 7. jūnijs, *Wunenburger/Komisija* (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 92. punkts), un 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami u.c./Parlaments un Padome* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 47. punkts).

28. Šajā ziņā jānorāda uz diviem aspektiem. Pirmkārt, jautājums par to, vai apelācijas sūdzība ir pilnībā vai daļēji neefektīva, skar šīs apelācijas sūdzības pamatotību¹⁶. Tādēļ to nevar izskatīt atrauti no atsevišķo apelācijas sūdzībā izvirzīto iebildumu atbilstības. Otrkārt, *UPS* izvirzītos iebildumus par trūkumiem pamatojumā, kas raksturojot apstrīdēto lēmumu, Vispārējā tiesa nevērtēja pārsūdzētajā spriedumā. Apelācijas tiesvedībā Tiesa var vērtēt tikai lēmumu, kādu Vispārējā tiesa ir pieņēmusi, skatot lietu pirmajā instancē¹⁷.

29. Tādējādi kopumā apelācijas sūdzība ir pieņemama un, ja tā izrādīsies arī pamatota, noteikti varētu būt par pamatu pārsūdzētā sprieduma atcelšanai, kā arī lietas nodošanai atpakaļ Vispārējai tiesai.

B. Apelācijas sūdzības pamatotība

30. Pēc būtības strīds starp Komisiju un *UPS* galvenokārt ir par jautājumu, vai no juridiskā viedokļa Komisijai administratīvās procedūras laikā bija jāinformē *UPS* par cenu koncentrācijas modeļa izmaiņām un jādod uzņēmumam iespēja paust savu nostāju šajā ziņā, kā to savā spriedumā ir prezumējusi Vispārējā tiesa.

31. Komisija uz to atbild noliedzīgi un šajā kontekstā kritizē pārsūdzēto spriedumu vairākos punktos, kas ietverti četros atsevišķos apelācijas pamatos. Tomēr, manuprāt, šie četri apelācijas pamati nav īpaši skaidri nodalīti un turklāt daudzos aspektos pārklājas. Tādēļ ierosinu Tiesai klasificēt Komisijas izvirzītos iebildumus trīs lielās grupās:

- tiesības uz aizstāvību (šajā ziņā skat. tūlīt sekojošo 1. daļu),
- varbūtēja tiesību uz aizstāvību pārkāpuma sekas (šajā ziņā skat. tālāk sekojošo 2. daļu) un
- pirmās instances spriedumam izvirzītās prasības pamatojuma kontekstā (šajā ziņā skat. noslēdzošo 3. daļu),

turklāt galvenā uzmanība izskatīšanā būs jāpievērš tiesību uz aizstāvību problemātikai.

1. Tiesības uz aizstāvību

32. Komisijas galvenais pārmetums, kas izvirzīts pirmām kārtām tās pirmā apelācijas pamata otrajā un trešajā daļā, ir vērsti pret Vispārējās tiesas secinājumu, ka administratīvā procedūrā esot pārkāptas *UPS* tiesības uz aizstāvību¹⁸. Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini prezumējusi šādu tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

33. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana ikvienā procedūrā, kura sāka pret kādu personu un kuras rezultātā var tikt pieņemts šai personai nelabvēlīgs akts, ir vispārējs Savienības tiesību princips, jā, pat Savienības tiesību pamatprincips¹⁹. Šis princips izriet no tiesībām uz labu pārvaldību, kas ir nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā²⁰.

16 Spriedumi, 2003. gada 30. septembris, *Eurocoton u.c./Padome* (C-76/01 P, EU:C:2003:511, 52. punkts), un 2011. gada 29. septembris, *Arkema/Komisija* (C-520/09 P, EU:C:2011:619, 31. punkts); tādā pašā nozīmē spriedums, 2014. gada 14. oktobris, *Buono u.c./Komisija* (C-12/13 P un C-13/13 P, EU:C:2014:2284, 64. punkts).

17 Spriedumi, 1994. gada 1. jūnijs, *Komisija/Brazzelli Lualdi u.c.* (C-136/92 P, EU:C:1994:211, 59. punkts), 2008. gada 11. decembris, *Komisija/Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 95. punkts), un 2017. gada 12. septembris, *Anagnostakis/Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 55. punkts).

18 Pārsūdzētā sprieduma 210. un 221. punkts.

19 Spriedumi, 1996. gada 24. oktobris, *Komisija/Lisrestal u.c.* (C-32/95 P, EU:C:1996:402, 21. punkts), 2013. gada 22. oktobris, *Sabou* (C-276/12, EU:C:2013:678, 38. punkts), un 2016. gada 14. jūnijs, *Marchiani/Parlaments* (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 51. punkts); skat. arī spriedumu, 2011. gada 25. oktobris, *Solvay/Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 52. punkts).

20 Šajā ziņā skat. jau manus secinājumus lietā *Solvay/Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:256, 152. punkts).

34. Ciktāl tas izskatāmajā lietā ir svarīgi, attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību Komisijas īstenojamās uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrās ir precizētas Apvienošanās regulas 18. pantā un Īstenošanas regulas 13. pantā. Saskaņā ar Apvienošanās regulas 18. panta 1. punktu Komisijai jānodrošina attiecīgajiem uzņēmumiem iespēja paust savus uzskatus par izvirzītajiem iebildumiem. Īstenošanas regulas 13. panta 2. punktā ir papildināts, ka šie iebildumi attiecīgajiem uzņēmumiem ir jāpaziņo rakstveidā. Un Apvienošanās regulas 18. panta 3. punkta pirmajā teikumā ir precizēts, ka Komisija savus nelabvēlīgos lēmumus apvienošanās kontroles jomā balsta vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm bija iespēja komentēt.

35. Turpmākā gaitā, balstoties uz Komisijas izteiktajiem iebildumiem, es, pirmkārt, izvērtēšu, vai tiesības uz aizstāvību vispār ir piemērojamas ekonometriskai analīzei (šajā ziņā skat. tūlīt sekojošo a) daļu), un, otrkārt, apstipriņošanas atbildes gadījumā – kādas prasības no tiesībām uz aizstāvību izriet attiecībā uz šādas analīzes veikšanu (šajā ziņā skat. tālāk b) daļu).

a) Par tiesību uz aizstāvību piemērošanu ekonometriskai analīzei

36. Kā pirmo lietas dalībnieki izmanto ievērojamu argumentācijas apjomu saistībā ar jautājumu, vai tiesības uz aizstāvību vispār ir piemērojamas tādām ekonometriskam modelim kā izskatāmajā lietā izmantotais cenu koncentrācijas modelis. Kamēr Komisija apgalvo, ka šāds modelis ir tikai līdzeklis, ar kura palīdzību konkurences iestāde vērtējot iecerētās apvienošanās ietekmi uz konkurenci un par kuru attiecīgie uzņēmumi neesot īpaši jāuzklausā, *UPS* iebilst, ka ekonometriskie modeļi esot jāpielīdzina faktiem un pierādījumiem, par kuriem uzņēmumi, protams, varot paust savu nostāju.

37. Manuprāt, strīds par ekonometrisko modeļu klasifikāciju pie vienas vai otras no šīm kategorijām ir mazsvarīgs un tam nav nozīmes izskatāmās lietas atrisināšanā.

38. Tas tādēļ, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana paredz, ka tādu lēmumu adresātiem, ar ko būtiski tiek ietekmētas viņu intereses, ir jānodrošina iespēja pienācīgi izklāstīt savu nostāju par visiem *elementiem*, uz kuriem iestāde paredz balstīt savu lēmumu²¹.

39. Neapšaubāmi, ka tāds ekonometriskais modelis kā izskatāmajā lietā strīdīgais cenu koncentrācijas modelis ir *elements*, uz kuru Komisija, veicot konkurences analīzi, lielā mērā ir balstījies, pieņemot apstrīdēto lēmumu. Vai arī, izsakoties ar Apvienošanās regulas 18. panta 1. un 3. punkta vārdiem, attiecīgais modelis bija viens no būtiskajiem pamatiem iebildumiem, kurus Komisija izvirzīja pret iecerēto uzņēmumu apvienošanu. Šādos apstākļos, manuprāt, ir pašsaprotami, ka Komisijai, lai ievērotu *UPS* tiesības uz aizstāvību, bija tai jānodrošina iespēja pienācīgi izklāstīt savu nostāju par šo cenu koncentrācijas modeli. Tā tas ir vēl jo vairāk tādēļ, ja ņem vērā, ka šāds ekonometriskais modelis – kā par to pārliecinoši liecina izskatāmā lieta – var sniegt pavisam atšķirīgus rezultātus atkarībā no tā, kā šo modeli konkrēti izveido un piemēro.

40. Ir arī vērtīgi prāt par to, vai izmantotais ekonometriskais modelis bija apgrūtināošs vai atslogojošs elements²². Lai ievērotu tiesības uz aizstāvību, ir jānodrošina iespēja attiecīgajiem uzņēmumiem pienācīgi izklāstīt savu nostāju par *visiem* elementiem, uz kuriem Komisija paredz balstīt savu apvienošanās kontroles lēmumu. Nevis Komisija, bet attiecīgais uzņēmums pats izvērtē, vai tam aizstāvībai var būt

21 Spriedumi, 1996. gada 24. oktobris, Komisija/*Lisrestal* u.c. (C-32/95 P, EU:C:1996:402, 21. punkts), 2013. gada 22. oktobris, *Sabou* (C-276/12, EU:C:2013:678, 38. punkts), un 2016. gada 14. jūnijs, *Marchiani*/Parlaments (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 51. punkts).

22 Kā ļauj secināt viedokļu apmaiņa Tiesā starp Komisiju un *UPS*, izskatāmajā lietā cenu koncentrācijas modelis *UPS* ietekmēja daļēji apgrūtināoši, daļēji atslogojoši. No vienas puses, Komisija apstrīdētajā lēmumā galvenokārt balstījās uz šo modeli, lai aizliegta iecerēto apvienošanu. No otras puses, no šā modeļa galīgās versijas tomēr arī izrietēja, ka iecerētā apvienošanās būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei radītu mazākā skaitā tirgu nekā sākotnēji prezumēts.

noderīgi konkrēti lietas materiālu elementi²³. Lai uzņēmums varētu izdarīt šo izvēli, tam bez izšķirības ir jāsaņem informācija par visiem elementiem, uz kuriem Komisija ir paredzējusi balstīties. Vēl vairāk, tam jādara pieejami visi *elementi*, ko Komisija ir *noskaidrojusi* attiecīgajā uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrā, tātad galu galā arī tie, uz kuriem Komisija, iespējams, negrib balstīties.

41. Visbeidzot īpaši nepārliciecināms ir Komisijas mēģinājums saskaņā ar Īstenošanas regulas 17. panta 3. punkta pirmo teikumu kvalificēt savu ekonometrisko analīzi kā pilnībā iekšēju lietu, par ko tai neesot jāinformē attiecīgie uzņēmumi, it īpaši jau pirms apvienošanās kontroles lēmuma pieņemšanas.

42. Tādā jomā kā uzņēmumu apvienošanās kontrole, kurā Komisijai pēc būtības ir plaša novērtējuma brīvība, procesuālo garantiju ievērošanai ir īpaša nozīme²⁴. Tiesības uz aizstāvību zaudētu savu jēgu, ja Komisija attiecīgos uzņēmumus atstātu neziņā par būtiskiem konceptuāliem soļiem un aprēķiniem, uz kuriem balstās tās prognoze par ierosinātās apvienošanās būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei. Šādā gadījumā uzņēmumi nevarētu *pienācīgi* izklāstīt savu nostāju²⁵.

43. Turklāt tiesības uz labu pārvaldību, kā tās ir nostiprinātas Pamattiesību hartas 41. pantā, nosaka Komisijai pienākumu īstenot *godīgu* procedūru. Ar šo godīguma pamatprincipu nekādā ziņā nebūtu savienojama situācija, ja attiecīgajiem uzņēmumiem galu galā būtu jāuzmin, pret ko tiem ir jāaizstāvas.

44. Komisija vēl norāda, ka attiecīgie uzņēmumi vajadzības gadījumā varot vērsties pie uzklaušanās amatpersonas un prasīt viņai nodrošināt piekļuvi noteiktiem lietas materiāliem, kas nav bijuši nodoti to rīcībā. Tomēr arī šis arguments ir jānoraida. Tas tādēļ, ka saskaņā ar Apvienošanās regulas 18. panta 1. punktu konkurences iestādei ar tiesību aktu ir noteikts pienākums pēc savas iniciatīvas dot attiecīgajiem uzņēmumiem iespēju paust savu nostāju par Komisijas izvirzītajiem iebildumiem un izskaidrot ar tiem saistītos konceptuālos soļus un aprēķinus, ieskaitot izmantotos mainīgos. Šajā ziņā uzņēmumiem nekādā gadījumā nav jāuzņemas iniciatīva vai jābūt lūdzēju lomā.

45. Tātad, ņemot vērā visu iepriekš minēto, tāds cenu koncentrācijas modelis kā izskatāmajā lietā viennozīmīgi ietilpst tiesību uz aizstāvību piemērošanas jomā. Šajā ziņā Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

b) Par prasībām, kas izriet no tiesībām uz aizstāvību

46. Otrkārt, lietas dalībniekiem ir nopietnas domstarpības jautājumā par to, kādas tieši prasības izriet no tiesībām uz aizstāvību, ja Komisija tādā uzņēmumu apvienošanās kontroles lēmumā, kāds izskatāmajā lietā ir apstrīdētais lēmums, grib balstīties uz ekonometrisko analīzi. Principā strīdīgais jautājums ir tāds – vai patiešām visos gadījumos attiecīgie uzņēmumi ir jāinformē par ekonometriskā modeļa *galīgo versiju* un tiem jādod iespēja paust savu nostāju šajā ziņā, pirms Komisija procedūras noslēgumā pieņem savu lēmumu?

23 Spriedums, 2011. gada 25. oktobris, *Solvay/Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 54. punkts).

24 Spriedumi, 1991. gada 21. novembris, *Technische Universität München* (C-269/90, EU:C:1991:438, 14. punkts), 2012. gada 19. jūlijs, *Padome/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group* (C-337/09 P, EU:C:2012:471, 107. punkts), un 2017. gada 4. aprīlis, *Fahimian* (C-544/15, EU:C:2017:255, 46. punkts).

25 Šajā ziņā skat. vēlreiz spriedumus, 1996. gada 24. oktobris, *Komisija/Lisrestal u.c.* (C-32/95 P, EU:C:1996:402, 21. punkts), 2013. gada 22. oktobris, *Sabou* (C-276/12, EU:C:2013:678, 38. punkts), un 2016. gada 14. jūnijs, *Marchiani/Parlaments* (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 51. punkts).

– Par Komisijas argumentu, ka uzņēmumu apvienošanās kontroles lēmums varot atšķirties no iepriekš pieņemtā paziņojuma par iebildumiem

47. Vispirms Komisija atgādina par pastāvīgo judikatūru²⁶, atbilstoši kurai procedūras noslēgumā pieņemtam lēmumam konkurences lietā faktiski un juridiski nav visos punktos jāatbilst iepriekšējam paziņojumam par iebildumiem un nav arī sīkāk jāpamato varbūtējas atkāpes no šī paziņojuma. Balstoties uz attiecīgo judikatūru, Komisija mēģina argumentēt, ka konkurences iestādei uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrā neesot attiecīgajiem uzņēmumiem iepriekš jādara zināma tās izmantotā ekonometriskā modeļa galīgā versija un neesot tie jāuzklausā par šo modeli.

48. Šī argumentācija man nešķiet pamatota. Ir gan taisnība, ka paziņojumam par iebildumiem konkurences procedūrās ir tikai provizorisks raksturs un procedūras noslēgumā pieņemtais lēmums no tā var atšķirties, nenorādot sīkāku pamatojumu²⁷. Tomēr tas ir pats par sevi saprotams, ka šādas atkāpes ir atļautas tikai tiesību uz aizstāvību robežās.

49. Ja Komisija atkāpjas no paziņojuma par iebildumiem, atsakoties no atsevišķiem iebildumiem, un atkāpes ir *labvēlīgas* attiecīgajiem uzņēmumiem, tai, protams, nav no jauna jāuzklausā šie uzņēmumi. Līdzīgi ir gadījumā, ja Komisija, ņemot vērā uzņēmumu izvirzītos pretargumentus, pilnveido vai izvērs savus iebildumus. Tomēr, ja Komisija atkāpjas no paziņojuma par iebildumiem, izmantojot pilnībā jaunus elementus, teorijas vai aprēķina modeļus, par kuriem tā uzņēmumus vēl nav uzklausījusi, un šīs atkāpes ir *nelabvēlīgas* attiecīgajiem uzņēmumiem, šādā gadījumā Komisijai ir jādod uzņēmumiem iespēja paust savu nostāju. Tas tādēļ, ka procedūras noslēgumā pieņemtā lēmumā Komisija var balstīties tikai uz tādiem iebildumiem, par kuriem attiecīgās puses varēja paust savu nostāju (Apvienošanās regulas 18. panta 3. punkta pirmais teikums)²⁸.

50. Kā ir secinājusi Vispārējā tiesa²⁹, ekonometriskais modelis, ko Komisija ir izmantojusi apstrīdētajā lēmumā, ievērojami – proti, ekonometriskiem aprēķiniem izmantota mainīgā ziņā – atšķirās no modeļa, par ko tā iepriekš bija diskutējusi ar UPS. Komisijai, kura šajā ziņā nav izvirzījusi iebildumu par faktu vai pierādījumu sagrozīšanu, jāievēro šis secinājums.

51. Tādējādi ir skaidrs, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā balstījās uz *citiem iebildumiem* nekā tiem, par kuriem UPS bija paudusi savu nostāju, kaut arī galarezultātā tā ir saglabājusi savu prognozi par būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei saistībā ar cenu celšanos virknē dalībvalstu un tādējādi savu kopējo negatīvo vērtējumu par ierosināto apvienošanos.

52. Tātad šajā ziņā Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

– Par uzņēmumu apvienošanās kontroles īpatnībām un to ietekmi uz tiesībām uz aizstāvību

53. Turpinājumā Komisija uzsver Savienības mēroga uzņēmumu apvienošanās kontroles īpatnības. Tā uzsver, ka uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrai ir raksturīgs ātruma nosacījums, kas it īpaši izpaužas stingros procedūras termiņos³⁰. No tā Komisija secina, ka uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrā nedrīkstot nonākt līdz bezgalīgām debatēm starp Komisiju un attiecīgajiem uzņēmumiem par piemērojamiem ekonometriskiem modeļiem.

26 Komisija atsauca uz spriedumiem, 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann un Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, it īpaši 61., 63. un 64. punkts), un 2015. gada 9. marts, *Deutsche Börse/Komisija* (T-175/12, EU:T:2015:148, it īpaši 246., 253.–258., 314. un 344. punkts).

27 Spriedums, 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann un Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 63.–65. punkts).

28 Šajā ziņā arī spriedums, 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann un Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 63. punkta beigās), atbilstoši kuram paziņojums par iebildumiem neliedz Komisijai grozīt savu nostāju *par labu* attiecīgajiem uzņēmumiem.

29 Pārsūdzētā sprieduma 205.–208. punkts.

30 Spriedumi, 2007. gada 18. decembris, *Cementbouw Handel & Industrie/Komisija* (C-202/06 P, EU:C:2007:814, 39. punkts), un 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann un Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 49. un 90. punkts).

54. Tā ir taisnība, ka spiediens, ar ko Eiropas konkurences iestāde saskaras uzņēmumu apvienošanās kontrolē (it īpaši ievērojami īsais laiks, kā arī ierobežotie resursi), nevar neietekmēt veidu, kādā attiecīgie uzņēmumi izmanto savas tiesības uz aizstāvību.

55. Tādēļ attiecīgie uzņēmumi satura ziņā nevar sagaidīt neko vairāk kā īsu un kodolīgu Komisijas izmantotā ekonometriskā modeļa aprakstu. Šim aprakstam jābūt tādā, lai speciālists ekonometriskos jautājumos to bez problēmām varētu saprast.

56. Arī laika ziņā tā nedrīkst izvērsties par pingponga spēli, uzņēmumiem atkal un atkal izsakot jaunus iebildumus par Komisijas izvēlēto ekonometrisko modeli un Komisijai esot spiestai tiem dot iespēju paust savu nostāju par arvien jaunākām šī modeļa versijām.

57. Tomēr gribu uzreiz piebilst, ka, lai gan ir neapstrīdama spiediena esamība uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrās, attiecīgajiem uzņēmumiem vienmēr ir jābūt pietiekamai iespējai aizstāvēties un nedrīkst tikt skarta tiesību uz aizstāvību būtība³¹. Vēlmi konkurences lietu vērtējumā iekļaut lielāku ekonomisko kompetenci nedrīkst īstenot uz procesuālo pamatgarantiju rēķina.

58. Tātad, ja Komisija nolemj konkurences procedūrās veikt sarežģītu ekonomisko analīzi “*more economic approach*” izpratnē, tad tas pirmām kārtām ir Komisijas pienākums šo analīzi veikt, pirmkārt, rūpīgi un objektīvi³², kā arī, otrkārt, tik savlaicīgi, lai tā bez problēmām iekļautos Savienības likumdevēja paredzētajā procedūras norisē.

59. Principā Komisijai saskaņā ar Apvienošanās regulas 18. panta 1. un 3. punktu, kā arī Īstenošanas regulas 13. panta 2. punktu paziņojumā par iebildumiem ir attiecīgajiem uzņēmumiem jādara zināms tās izmantotais ekonometriskais modelis un būtiskajos vilcienos tas jāpaskaidro. Paziņojuma par iebildumiem pieņemšanas brīdī ir jābūt pabeigtai šī modeļa vajadzīgajai pielāgošanai, ņemot vērā Komisijas veikto izpēti un tās varbūtējās diskusijas ar attiecīgajiem uzņēmumiem. Attiecīgajiem uzņēmumiem tad ir iespēja, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, paust savu nostāju arī par Komisijas izmantoto ekonometrisko modeli.

60. Ja Komisija izņēmuma gadījumā tikai vēlākā laika posmā nosaka tās izmantotā ekonometriskā modeļa galīgo versiju, šī aizkavēšanās nevar notikt uz attiecīgo uzņēmumu tiesību uz aizstāvību rēķina. Gluži pretēji, Komisijai šādā situācijā vēlreiz jāuzklausā attiecīgie uzņēmumi atsevišķi par šo punktu, ja vien galīgā versija vairs būtiski neatšķiras no versijām, kas iepriekš apspriestas ar uzņēmumiem, vai arī tā ir vien šo versiju tālāka izstrāde, ņemot vērā uzņēmumu izvirzītos argumentus³³.

61. Atbilstoši Vispārējās tiesas secinājumiem izskatāmajā lietā strīdīgā cenu koncentrācijas modeļa galīgā versija, kas izmantotā mainīgā ziņā ievērojami atšķirās no agrākām versijām³⁴, bija pieejama jau no 2012. gada 21. novembra³⁵. Komisija nav minējusi nekādus aspektus par to, kāda konkrēta uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūras spiediena dēļ tai attiecīgajā brīdī, vēl vairāk nekā divus mēnešus pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, ar kuru tika aizliegta uzņēmumu apvienošanās, bija praktiski neiespējami uzklaut *UPS* par attiecīgo modeli, nosakot tai īsu atbildes sniegšanas termiņu.

62. Ņemot vērā iepriekš minēto, Vispārējai tiesai nevar pārnest, ka tā būtu pārāk mazu nozīmi piešķirusi uzņēmumu apvienošanās kontroles īpatnībām un īpaši šajā jomā piemērojamam ātruma nosacījumam.

31 Šajā ziņā 2008. gada 10. jūlija spriedums *Bertelsmann un Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 66. punkts), atbilstoši kuram uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūrā apvienošanās pušu sniegtā argumentācija tiek ņemta vērā tāpat kā attiecīgo pušu argumentācija Komisijas procedūrās, kas ir ierosinātas saskaņā ar LESD 101. vai 102. pantu.

32 Šajā ziņā vēlreiz skat. iepriekš 24. zemsviras piezīmē minēto judikatūru.

33 Šajā ziņā skat. iepriekš šo secinājumu 49. punktu.

34 Pārsūdzētā sprieduma 205.–208. punkts.

35 Pārsūdzētā sprieduma 202. un 220. punkts.

– Par šķietami intuitīvi saprotamām Komisijas izmantotā cenu koncentrācijas modeļa izmaiņām

63. Visbeidzot Komisija izvirza argumentu, ka *UPS* neesot bijusi jāuzklausā par Komisijas izmantotā cenu koncentrācijas modeļa galīgo versiju, jo *UPS* intuitīvi esot bijis saprotams attiecīgā modeļa darbības veids.

64. Tā ir taisnība, ka Komisijai nav jāuzklausā attiecīgie uzņēmumi par tās izmantoto elementu, teoriju vai aprēķina modeļu, par kuriem šie uzņēmumi jau varēja paust savu nostāju, vienkāršu izvēršanu vai pilnveidošanu³⁶. Tomēr izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka Komisijas izmantotā cenu koncentrācijas modeļa galīgā redakcija piemērotā mainīgā ziņā ievērojami atšķiras no tās redakcijas, par kuru pirms tam tika diskutēts ar *UPS*³⁷. Komisijai, kura šajā ziņā nav izvirzījusi iebildumu par faktu vai pierādījumu sagrozīšanu, jāievēro šis secinājums.

65. Šādos apstākļos pat labvēlīgas pieejas apstākļos nevar izvirzīt argumentu, ka *UPS* esot bijis intuitīvi saprotams Komisijas izmantotā cenu koncentrācijas modeļa galīgās redakcijas darbības veids. Tātad arī šajā ziņā Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

2. Konstatētā tiesību uz aizstāvību pārkāpuma ietekme uz apstrīdētā lēmuma spēkā esamību

66. Komisija otrā un ceturtā apelācijas pamata kontekstā izvirza atsevišķu iebildumu, ka pat gadījumā, ja ir konstatēts *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpums, Vispārējā tiesa nedrīkstēja atcelt apstrīdēto lēmumu. Komisija min argumentu, ka tās prognozes par būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei esot spēkā katrā ziņā attiecībā uz divām dalībvalstīm – Dāniju un Nīderlandi –, pat ignorējot cenu koncentrācijas modeļa rezultātus.

67. Pastāvīgā judikatūra nosaka, ka procesuālā kļūda pamato Komisijas lēmuma atcelšanu tikai tad, ja pastāv iespēja, ka, nepastāvot šādai procesuālai kļūdai, administratīvajai procedūrai būtu citāds iznākums³⁸. Citiem vārdiem sakot, nevar noliegt, ka procesuālā kļūda ir ietekmējusi lēmuma saturu, proti, ka tas pēc būtības varētu būt bijis citāds³⁹.

68. Ir gan taisnība, ka aizliegto vienošanos procedūrās procesuālā kļūda, kas pieļauta attiecībā uz konkrētu pierādījumu, ir nebūtiska, ja Komisijas rīcībā, lai pierādītu LESD 101. vai 102. panta pārkāpumu, ir vēl citi pietiekami pārliecinoši pierādījumi, attiecībā uz kuriem nav pieļauta procesuālā kļūda⁴⁰.

69. Tomēr uzņēmumu apvienošanās kontrolei ir raksturīga īpatnība, ka Komisijai savos lēmumos par ierosinātās apvienošanās atļaušanu vai aizliegšanu ir jāpieņem prognozējoši lēmumi, kas vienmēr balstās uz daudzu kvantitatīvu un kvalitatīvu faktoru kopvērtējumu.

³⁶ Šajā ziņā vēlreiz skat. iepriekš šo secinājumu 49. punktu.

³⁷ Pārsūdzētā sprieduma 205.–208. punkts.

³⁸ Spriedumi, 1980. gada 10. jūlijs, *Distillers Company*/Komisija (30/78, EU:C:1980:186, 26. punkts), un 1990. gada 14. februāris, Francija/Komisija (C-301/87, EU:C:1990:67, 31. punkts); šajā ziņā spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland u.c.*/Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 73. punkts), un 2006. gada 29. jūnijs, *SGL Carbon*/Komisija (C-308/04 P, EU:C:2006:433, 97. un 98. punkts).

³⁹ Spriedumi, 1980. gada 29. oktobris, *van Landewyck u.c.*/Komisija (209/78 līdz 215/78 un 218/78, EU:C:1980:248, 47. punkts), un 1986. gada 23. aprīlis, *Bernardi*/Parlaments (150/84, EU:C:1986:167, 28. punkts); šajā ziņā spriedumi, 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 57. un 62. punkts), un 2017. gada 6. septembris, *Intel*/Komisija (C-413/14 P, EU:C:2017:632, 96.–98. punkts).

⁴⁰ Šajā ziņā it īpaši 2004. gada 7. janvāra spriedums *Aalborg Portland u.c.*/Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 72. un 73. punkts), uz ko atsaucas Komisija.

70. Izskatāmajā lietā notikumu norise uzskatāmi parāda, ka no tā, kā konkrēti ir veidots cenu koncentrācijas modelis, lielā mērā var būt atkarīgs, cik daudzās dalībvalstīs Komisija prognozēs būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei. Proti, lai gan Komisija savā paziņojumā par iebildumiem uzskatīja, ka ierosinātā apvienošanās negatīvi ietekmēs konkurenci 29 valstu tirgos, apstrīdētais lēmums attiecīgās ieceres aizliegumam balstās – it īpaši sakarā ar veiktajām izmantotā cenu koncentrācijas modeļa izmaiņām – vairs tikai uz būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei 15 dalībvalstīs.

71. Turklāt *UPS* ļoti pamatoti norāda, ka tādā lietā kā izskatāmā lieta prognoze par būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei noteiktās dalībvalstīs var izrādīties vairāk vai mazāk precīza, atkarībā no tā, vai Komisija līdztekus pārējiem elementiem papildus var balstīties arī uz cenu koncentrācijas analīzi. Kvalitatīvie faktori, no kuriem var izrietēt negatīvas sekas konkurencei, ko Komisija īpaši uzsvēra Tiesā, kopējā pārskatā var būt mazāk nozīmīgi, ja pēkšņi kļūst šaubīgi kvantitatīvie ekonometriskie aprēķini, kas sākotnēji balstīja attiecīgos kvalitatīvos faktoros.

72. Vēlos piebilst, ka attiecīgais uzņēmums parasti var vieglāk aizstāvēties pret iebildumu par būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei tikai divās dalībvalstīs (izskatāmajā lietā – Dānijā un Nīderlandē, kurās Komisija, balstoties uz kvalitatīviem apsvērumiem, prognozēja būtiskas konkurences problēmas arī neatkarīgi no tās ekonometriskās analīzes) nekā pret iebildumu par būtisku kaitējumu efektīvai konkurencei 15 dalībvalstīs (kā to Komisija izskatāmajā lietā ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā) vai pat 29 valstīs (kā to Komisija vēl bija uzskatījusi savā paziņojumā par iebildumiem).

73. Arī izredzes atspēkot Komisijas iebildumus, sniedzot atbilstošus solījumus, un šādā veidā sagatavot ceļu ierosinātās apvienošanās atļaujai ar noteiktiem nosacījumiem un pienākumiem parasti uzlabojas, ja attiecīgajam uzņēmumam īpaši solījumi jāsniedz tikai attiecībā uz divu valstu tirgiem, nevis 15 šādiem tirgiem vai vēl vairāk – attiecībā uz visu Eiropas Savienības vai attiecīgi visas Eiropas Ekonomikas zonas teritoriju.

74. Tādējādi Vispārējā tiesa pilnīgi pamatoti ir secinājusi, ka *UPS* būtu varējusi pienācīgi aizstāvēties, ja uzņēmuma rīcībā jau pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas būtu bijusi Komisijas izvēlētās ekonometriskās analīzes galīgā redakcija⁴¹. Tādēļ tas bija tikai loģiski, ka Vispārējā tiesa šādos apstākļos atcēla apstrīdēto lēmumu.

3. Pirmās instances spriedumam izvirzītās prasības pamatojuma kontekstā

75. Visbeidzot Komisija dažādās ceturtnā apelācijas pamata daļās pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav izvērtējusi noteiktus argumentu aspektus, ko tā bija izvirzījusi pirmajā instancē. Galvenokārt tie ir šādi aspekti:

- Komisijas “galvenais arguments”, ka tai neesot bijis jāpaziņo *UPS* par tās izmantotā ekonometriskā modeļa izmaiņām (pirmā apelācijas pamata pirmā daļa),
- Komisijas arguments, ka pat varbūtēja *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpuma gadījumā apstrīdēto lēmumu nevarot atcelt (otrā apelācijas pamata otrā daļa),
- Komisijas arguments, ka *UPS* esot bijušas intuitīvi saprotamas Komisijas ekonometriskā modeļa izmaiņas (trešā apelācijas pamata pirmā daļa),
- Komisijas arguments, atbilstoši kuram viedokļu apmaiņa starp Komisijas dienestiem un *UPS* strādājošiem ekonomistiem izslēdzot jebkādu tiesību uz aizstāvību pārkāpumu (trešā apelācijas pamata otrā daļa), kā arī

⁴¹ Pārsūdzētā sprieduma 215. punkts.

– Komisijas arguments, atbilstoši kuram *UPS* uzbrukumi apstrīdētajam lēmumam katrā ziņā esot neefektīvi attiecībā uz Dāniju un Nīderlandi (ceturtā apelācijas pamata otrā daļa).

76. Apelācijas tiesvedībā Tiesas veiktās kontroles mērķis it īpaši ir pārbaudīt, vai Vispārējā tiesa ir no tiesību viedokļa atbilstoši ņēmusi vērā visus prasītāja izvirzītos argumentus⁴². Ja Vispārējā tiesa pirmās instances tiesvedībā vispār nav izskatījusi kāda lietas dalībnieka izvirzīta argumenta centrālo aspektu, tā pārkāpj noteikto pienākumu norādīt pamatojumu⁴³ (Tiesas statūtu 36. pants, to skatot kopā ar 53. panta pirmo daļu).

77. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Vispārējai tiesai tomēr nav detalizēti jāatbild uz katru lietas dalībnieku norādīto argumentu, it īpaši, ja tas nav bijis pietiekami skaidrs un precīzs⁴⁴; gluži pretēji, sprieduma pamatojums par atsevišķiem punktiem var būt arī netiešs⁴⁵. Izšķiroša nozīme ir tam, vai Vispārējā tiesa ir pietiekami izskatījusi lietas dalībnieku izvirzītos argumentus⁴⁶.

78. Manuprāt, no pārsūdzētā sprieduma pienācīgi skaidri izriet, ka Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijai ir jādara zināma sava ekonometriskā modeļa galīgā redakcija *UPS*, kā arī jāuzklausā uzņēmums par to, proti, tādēļ, ka Komisija bija veikusi ievērojamas izmaiņas šajā modelī, par kurām ar *UPS* iepriekš netika diskutēts⁴⁷. Atšķirībā no tā, ko Komisija ir apgalvojusi tiesvedībā Tiesā, tās argumentācija pirmajā instancē par šo tēmu bija ļoti lakoniska, kā arī nekādā gadījumā nebija skaidri izdalīts galvenais arguments un pārējie argumenti⁴⁸. Šādos apstākļos Vispārējai tiesai nevar pārņemt, ka tai būtu bijis intensīvāk jāizskata Komisijas izvirzītie argumenti.

79. Tāpat no pārsūdzētā sprieduma pietiekami skaidri izriet, ka Komisijas veiktās cenu koncentrācijas modeļa izmaiņas *UPS* nebija intuitīvi saprotamas un tās it īpaši nebija saistītas ar iepriekš notikušo viedokļu apmaiņu ar attiecīgā uzņēmuma konsultantiem⁴⁹.

80. Visbeidzot Vispārējās tiesas apsvērumi par kvantitatīvo un kvalitatīvo informāciju, uz ko balstījās apstrīdētā lēmuma secinājumi, vismaz netieši ietver atbildi uz Komisijas izvirzīto argumentu attiecībā uz Dāniju un Nīderlandi⁵⁰.

81. Tādējādi Vispārējā tiesa ir pilnībā izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu atbilstoši Tiesas statūtu 36. pantam, to skatot kopā ar 53. panta pirmo daļu. Atšķirībā no Komisijas es nesaskatu nekādas pretrunas pārsūdzētā sprieduma pamatojumā.

42 Spriedumi, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri u.c./Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. punkts), un 2009. gada 2. aprīlis, *France Télécom/Komisija* (C-202/07 P, EU:C:2009:214, 41. punkts).

43 Šajā ziņā spriedumi, 1991. gada 1. oktobris, *Vidrányi/Komisija* (C-283/90 P, EU:C:1991:361, 29. punkts), 1992. gada 17. decembris, *Moritz/Komisija* (C-68/91 P, EU:C:1992:531, 37.–39. punkts), un 2010. gada 20. maijs, *Gogos/Komisija* (C-583/08 P, EU:C:2010:287, 29. punkts).

44 Spriedumi, 2001. gada 6. marts, *Connolly/Komisija* (C-274/99 P, EU:C:2001:127, 121. punkts), 2008. gada 9. septembris, *FIAMM u.c./Padome un Komisija* (C-120/06 P un C-121/06 P, EU:C:2008:476, 91. punkts), un 2015. gada 19. marts, *Dole Food un Dole Fresh Fruit Europe/Komisija* (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 83. punkts).

45 Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland u.c./Komisija* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 372. punkts), 2013. gada 26. novembris, *Gascogne Sack Deutschland/Komisija* (C-40/12 P, EU:C:2013:768, 35. punkts), un 2018. gada 7. jūnijs, *Ori Martin/Eiropas Savienības Tiesa* (C-463/17 P, EU:C:2018:411, 26. punkts).

46 Spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, *Mindo/Komisija* (C-652/11 P, EU:C:2013:229, 41. pants); šajā ziņā spriedums, 2007. gada 25. oktobris, *Kominou u.c./Komisija* (C-167/06 P, EU:C:2007:633, 22. punkts).

47 Pārsūdzētā sprieduma 209. punkts, to skatot kopā ar 205.–208. punktu.

48 Patiesībā tā ir tikai viena lappuse (27.–29. punkts) Komisijas iebildumu rakstā tiesvedībā Vispārējā tiesā. Šie apsvērumi sākas ar atsauci uz viedokļu apmaiņu, kas administratīvajā procedūrā notika starp Komisiju un *UPS* par cenu koncentrācijas modeli, un atsauci uz *UPS* nostājas attiecībā uz šo modeli šķietamo kavējumu. Tikai pēc tam Komisija pievēršas judikatūrai par saikni starp paziņojumu par iebildumiem un procedūru noslēdzošo lēmumu.

49 Pārsūdzētā sprieduma 208. punkts.

50 Pārsūdzētā sprieduma 216.–218. punkts.

82. Manuprāt, patiesībā Komisija, izvirzot iebildumus par trūkumiem, ir gribējusi vērst uzmanību ne tik daudz uz pamatojumam izvirzāmajām prasībām, kā vairāk uz pamatojuma, uz ko Vispārējā tiesa ir balstījusi pārsūdzēto spriedumu, atbilstību pēc būtības. Tomēr tikai apstāklis, ka Vispārējā tiesa, izskatot lietu pēc būtības, izdara citādu secinājumu, nekā tas varētu būt tikams apelācijas sūdzības iesniedzējai, nav atbilstīgs pamats iebildumam par pamatojuma nesniegšanu⁵¹.

83. Tādējādi iebildums, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā neesot pietiekami izskatījusi Komisijas izvirzītos argumentus, kopumā ir jānoraida.

C. Kopsavilkums

84. Tā kā neviens no Komisijas izvirzītajiem iebildumiem par pārsūdzēto spriedumu nav apmierināms, apelācijas sūdzība ir jānoraida pilnībā.

VI. Par tiesāšanās izdevumiem

85. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja tā noraida apelācijas sūdzību.

86. No Reglamenta 138. panta 1. un 2. punkta, tos skatot kopā ar 184. panta 1. punktu, izriet, ka lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā *UPS* ir prasījusi atlīdzināt izdevumus un Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, Komisijai ir jāpiespriež atlīdzināt šajā instancē radušos tiesāšanās izdevumus.

87. *FedEx*, kas pirmajā instancē iestājās lietā Komisijas atbalstam, nepiedalījās apelācijas tiesvedībā, un tādējādi tai saskaņā ar Reglamenta 184. panta 4. punktu nevar piespriež atlīdzināt apelācijas tiesvedībā radušos izdevumus.

VII. Secinājumi

88. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, ierosinu Tiesai lemt šādi:

- 1) Noraidīt apelācijas sūdzību.
- 2) Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

⁵¹ Spriedumi, 2007. gada 7. jūnijs, *Wunenburger*/Komisija (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 80. punkts), un 2010. gada 20. maijs, *Gogos*/Komisija (C-583/08 P, EU:C:2010:287, 35. punkts).